# РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2026/1698 НА КОМИСИЯТА

**от 10 юли 2026 година**

**за предоставяне на спешно финансово подпомагане за селскостопанските сектори, засегнати от неблагоприятни климатични явления и природни бедствия в Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения, в съответствие с Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета**

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007 на Съвета ([1]), и по-специално член 221, параграф 1 от него,

като има предвид, че:

(1) През пролетта и лятото на 2025 г. Хърватия беше засегната от няколко неблагоприятни климатични явления. Вегетационният период започна с два периода на застудяване и слани — в средата на март и началото на април. През същия период имаше и прекомерни валежи и суша, които засегнаха добивите от определени култури. Комбинираният ефект от тези неблагоприятни условия е причинил значителни щети на производството на сливи, лешници, грозде, люцерна и захарно цвекло.

(2) През летните месеци на 2025 г. Кипър беше засегнат от тежка суша, причинена от липсата на валежи и екстремни горещини. Недостигът на валежи е бил явен още през май. Продължителната суша оказа необратимо въздействие върху няколко селскостопански сектора и култури, което доведе до значително намаляване на производството на цитрусови плодове, банани, смокини, нарове, бодливи круши, грозде, маслиново масло и трапезни маслини, зърнени култури, фуражни култури и пчелни продукти. Това също така доведе до значително увеличение на разходите за фуражи за едър рогат добитък, овце и кози.

(3) През януари и февруари 2026 г. Португалия беше засегната от бурята Кристин. Изключително обилните валежи, силните ветрове и високите вълни причиниха наводнения и сериозни инциденти, свързани с метеорологичните условия, които унищожиха земеделска земя и инфраструктура. Бурята причини значителни загуби на селскостопанска продукция. Значителните последици от бурята в съответните райони засегнаха селскостопанското производство на полски култури, маслиново масло и трапезни маслини, плодове и зеленчуци, лозаро-винарския сектор и животновъдния сектор.

(4) През летните месеци на 2025 г. Румъния беше засегната от сериозни неблагоприятни климатични явления. Румъния пострада от екстремна суша, която започна през юни и продължи през август, с многократни горещи вълни. Това много горещо и сухо време настъпва в периода на пълно развитие на културите, което причинява значителни щети на царевицата и слънчогледа.

(5) През пролетта на 2025 г. Словения беше засегната от два периода на застудяване през март и април, като на няколко места температурите бяха под точката на замръзване. Комбинираният ефект от тези два случая на слани в началото на вегетационния период е причинил значителни щети на производството на ябълки.

(6) Сериозните щети, които неблагоприятните климатични явления и природни бедствия причиниха на селското стопанство, и произтичащата от тях загуба на доходи за засегнатите земеделски производители в Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения застрашават икономическата жизнеспособност на земеделските стопанства в тези държави членки.

([1]) Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj).

(7) Поради това следва да се приеме извънредна мярка за справяне със специфичните проблеми, произтичащи от тези неблагоприятни климатични явления и природни бедствия в Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения.

(8) Сериозните щети и икономическите загуби, претърпени от земеделските производители поради неблагоприятни климатични явления и природни бедствия, представляват специфичен проблем по смисъла на член 221 от Регламент (ЕС) № 1308/2013, който не може да бъде решен лесно чрез мерки, предприети съгласно членове 219 или 220 от посочения регламент. Положението не е свързано конкретно с установено единично смущение на пазара или конкретна заплаха от такова смущение. Също така това не е ситуация, която изисква мерки за борба с разпространението на болести по животните, нито със загубата на доверието на потребителите поради рискове за общественото здраве, здравето на животните или здравето на растенията.

(9) Сумата, която се предоставя на Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения, следва да се определи, като се вземе предвид по-специално съответната тежест на държавата членка в селскостопанския сектор на Съюза въз основа на нетните тавани за директни плащания, определени в приложение V към Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета ([2]), както и въздействието на неблагоприятните климатични явления и природните бедствия в Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения.

(10) Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения следва да разпределят спешното финансово подпомагане чрез възможно най-ефективните методи въз основа на обективни и недискриминационни критерии, които отчитат степента на затрудненията и действителните икономически щети, претърпени от засегнатите земеделски стопани, като например минимален процент на производствените загуби в допустимия сектор или култури. Те следва да гарантират, че засегнатите земеделски стопани са крайните бенефициери на спешното финансово подпомагане и следва да не допускат смущения на пазара или нарушения на конкуренцията.

(11) Тъй като чрез сумата, които се отпуска на Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения икономическите затруднения, пред които са изправени засегнатите земеделски стопани, ще се преодолеят само частично, на Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения следва да се разреши да предоставят на посочените земеделски стопани допълнително национално подпомагане съгласно определените в настоящия регламент условия.

(12) За да може на Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения да се осигури гъвкавост за разпределяне на спешното финансово подпомагане от Съюза съобразно положението на засегнатите земеделски стопани, следва да се позволи това спешно финансово подпомагане да се съчетава с друго подпомагане, финансирано от Европейския фонд за гарантиране на земеделието и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, без засегнатите земеделски стопани да бъдат свръхкомпенсирани.

(13) За да се избегне свръхкомпенсиране, Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения следва да вземат предвид подпомагането, предоставено по линия на други инструменти за подпомагане на национално равнище или на равнището на Съюза, или частни застрахователни схеми в отговор на претърпените икономически загуби.

(14) Тъй като спешното финансово подпомагане от Съюза се определя в евро, за осигуряването на единно и едновременно прилагане на тази мярка е необходимо да се определи дата за конвертиране в национална парична единица на сумата, разпределена за невъвела еврото държава членка, какъвто е случаят с Румъния. С оглед на това, че в настоящия регламент не се предвижда краен срок за подаване на заявленията за спешно финансово подпомагане, за целите на член 30, параграф 3 от Делегиран регламент (ЕС) 2022/127 на Комисията ([3]) е целесъобразно датата на влизане в сила на настоящия регламент да се счита за правопораждащото събитие за определяне на обменния курс за сумите, установени в настоящия регламент.

([2]) Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013 (ОВ L 435, 6.12.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

([3]) Делегиран регламент (ЕС) 2022/127 на Комисията от 7 декември 2021 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета с правила по отношение на разплащателните агенции и други органи, финансовото управление, уравняването на сметките, обезпеченията и използването на еврото (ОВ L 20, 31.1.2022 г., стр. 95; ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

(15) За да се гарантира ефективността на тази извънредна мярка, бенефициерите следва бързо да получат спешното финансово подпомагане. Освен това следва да се гарантира навременен мониторинг на бюджета на Съюза, както и актуално проследяване и ефективно използване на селскостопанския резерв, за да се увеличи максимално наличността му и да се повиши капацитетът за бързо реагиране при възникващи кризи. Поради това е целесъобразно да се определи дата за допустимост, до която държавите членки да трябва да изплатят това подпомагане на бенефициерите. Всички извършени след тази дата плащания следва да се считат за недопустими за финансиране от Съюза.

(16) Поради това Съюзът следва да финансира разходите на Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения по тази извънредна мярка само когато тези разходи са извършени до определена дата за допустимост на разходите. Поради това спешното финансово подпомагане от Съюза следва да бъде изплатено до 28 февруари 2027 г.

(17) Тъй като извършени след 28 февруари 2027 г. разходи не може да се считат за допустими, член 5, параграф 2 от Делегиран регламент (ЕС) 2022/127, в който се предвижда пропорционално намаляване на извършените след крайния срок месечни плащания, следва да не се прилага.

(18) Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения следва да съобщават на Комисията подробна информация за изпълнението на настоящия регламент, по-специално описание на мерките, критериите, използвани за определяне на допустимите селскостопански сектори и култури, и засегнатите географски райони, за да се даде възможност на Комисията да проследява ефикасността на мярката, въведена с настоящия регламент.

(19) С цел да се гарантира, че спешното финансово подпомагане ще достигне до земеделските стопани във възможно най-кратък срок, Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения следва незабавно да приложат настоящия регламент. Поради това настоящият регламент следва да влезе в сила в деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

(20) Мерките, предвидени в настоящия регламент, са в съответствие със становището на Комитета за общата организация на селскостопанските пазари,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

*Член 1*

1. При спазване на определените в настоящия регламент условия, за да се осигури извънредно подпомагане на земеделските стопани, се предоставя спешно финансово подпомагане от Съюза на Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения в размер на общо 56 600 000 EUR.

2. Разходите на Съюза, извършени в съответствие с настоящия регламент, не може да надвишават обща сума в размер на:

а) 4 400 000 EUR за Хърватия;

б) 4 600 000 EUR за Кипър;

в) 30 000 000 EUR за Португалия;

г) 14 800 000 EUR за Румъния;

д) 2 800 000 EUR за Словения.

3. Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения трябва да използват посочените в параграф 2 суми за мерки, насочени към компенсиране на най-засегнатите земеделски стопани за техните икономически загуби, причинени от неблагоприятни климатични явления и природни бедствия през 2025 г. и 2026 г. и оказващи въздействие върху жизнеспособността на техните стопанства.

Допустими за спешно финансово подпомагане от Съюза са следните селскостопански култури или сектори:

а) в Хърватия: сливи, лешници, грозде, люцерна и захарно цвекло.

б) в Кипър: цитрусови плодове, банани, смокини, нарове, бодливи круши, грозде, маслиново масло и трапезни маслини, зърнени култури, фуражни култури, пчелни продукти, едър рогат добитък, овце и кози;

в) в Португалия: полски култури, маслиново масло и трапезни маслини, плодове и зеленчуци, лозаро-винарския сектор и животновъдния сектор;

г) в Румъния: слънчоглед и царевица;

д) в Словения: ябълки.

4. Мерките по параграф 3 се прилагат въз основа на обективни, справедливи и недискриминационни критерии, които отчитат действителните икономически загуби, претърпени от засегнатите земеделски стопани. Мерките трябва да са от такова естество, че произтичащите от тях плащания да не причиняват каквито и да било смущения на пазара или нарушаване на конкуренцията.

5. Спешното финансово подпомагане, предоставяно съгласно настоящия регламент, се ограничава до компенсиране на земеделските стопани за загубите на доходи, които произтичат пряко от щетите, нанесени на допустимите сектори и на производството на култури. Други икономически загуби не са допустими за подпомагане съгласно настоящия регламент.

6. Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения трябва да гарантират, че когато земеделските стопани не са преки бенефициери на спешно финансово подпомагане от Съюза, икономическата полза от това подпомагане се прехвърля изцяло към земеделските стопани.

7. Посочените в параграф 2 разходи на Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения във връзка с плащанията за мерките по параграф 3, са допустими за спешно финансово подпомагане от Съюза само ако тези плащания са извършени до 28 февруари 2027 г.

8. За целите на член 30, параграф 3 от Делегиран регламент (ЕС) 2022/127 правопораждащото събитие за определяне на обменния курс за сумите по член 1, параграф 2, буква г) от настоящия регламент е датата на влизане в сила на настоящия регламент.

9. Спешното финансово подпомагане от Съюза, предвидено в настоящия регламент, може да се кумулира с друго подпомагане, финансирано от Европейския фонд за гарантиране на земеделието и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

10. Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения могат да предоставят допълнително национално подпомагане за мерките, предприети съгласно параграф 3, до най-много 200 % от сумите, определени в параграф 2, въз основа на същите обективни и недискриминационни критерии, при условие че произтичащите от това плащания не водят до смущения на пазара, нарушаване на конкуренцията или свръхкомпенсиране. Селскостопанските култури и сектори, които отговарят на условията за допълнително национално подпомагане, са същите като тези, които отговарят на условията за спешно финансово подпомагане от Съюза. Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения трябва да изплатят допълнителното национално подпомагане до 30 април 2027 г.

11. За да се избегне свръхкомпенсиране, при предоставянето на финансово подпомагане съгласно настоящия регламент Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения вземат предвид подпомагането, предоставено по линия на други инструменти за подпомагане на национално равнище или на равнището на Съюза, или частни схеми в отговор на съответните икономически загуби.

*Член 2*

1. Хърватия, Кипър, Португалия — без забавяне и не по-късно от 31 октомври 2026 г. Във връзка с мерките по член 1, параграф 3 Румъния и Словения съобщават на Комисията следното:

а) описание на мерките, които трябва да бъдат предприети;

б) критериите, използвани за определяне на допустимите селскостопански сектори и култури и засегнатите географски райони;

в) критериите, използвани за определяне на земеделските стопани, които отговарят на условията за спешна финансова подкрепа, и на свързаните с това суми;

г) методите и процеса, използвани за разпределяне на спешното финансово подпомагане от Съюза на земеделските стопани;

д) планираното въздействие на мерките с оглед компенсиране на земеделските стопани за икономическите загуби, причинени от загубата на продукция;

е) действията, предприети за проверка на това дали планираното въздействие на мерките е постигнато;

ж) действията, предприети за избягване на нарушаването на конкуренцията и на свръхкомпенсирането;

з) прогнозата за изплащанията на средствата от Съюза до 28 февруари 2027 г., с разбивки по месеци;

и) равнището на допълнителното национално подпомагане, което се отпуска в съответствие с член 1, параграф 9;

й) действията, които ще бъдат предприети за контрол на допустимостта на земеделските стопани и за защита на финансовите интереси на Съюза.

2. Хърватия, Кипър, Португалия, Румъния и Словения съобщават на Комисията най-късно до 31 юли 2027 г. общия размер на изплатените по всяка мярка суми, според приложимостта с разбивки за спешното финансово подпомагане от Съюза и допълнителното национално подпомагане, броя и вида на бенефициерите, както и оценка на ефективността на мярката.

*Член 3*

Настоящият регламент влиза в сила в деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 10 юли 2026 година.

*За Комисията*
*Председател*
Ursula VON DER LEYEN